

การรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศ
บนอินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
ของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร

Law Literacy Regarding Information Use and Internet
Access Among Public University Students in Bangkok

สุพัตรา เจริญงาม¹

Supattra Charoenngam

แววตา เตชาทวิวรรณ²

Wawta Techathaweewan

ประมวล จันทร์ชีวะ³

Pramual Chancheewa

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และสัญญาอนุญาต ครีเอทีฟคอมมอนส์และเปรียบเทียบการรู้กฎหมายของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำแนก

¹ สาขาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; Information Studies Program, Faculty of Humanities, Srinakarinwirot University

² ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; Library and Information Science Department, Faculty of Humanities, Srinakarinwirot University

³ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และคณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา; Faculty of Law, Sripatum University and Faculty of Logistics, Burapha University

ตามตัวแปร เพศ กลุ่มสาขาวิชา และการเรียนในชั้นเรียนรวมทั้งศึกษาความต้องการด้านการเรียนการสอนกฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 549 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ นักศึกษา จำนวน 8 คน จากมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนและไม่มีการเรียนการสอนกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ สถิติ t-test และ F-test และใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษามีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ในระดับมาก และมีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตรายด้านกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันไม่มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกัน มีการเรียนและไม่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความต้องการด้านการเรียนการสอนกฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษาตระหนักรู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ของการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ต้องการให้มหาวิทยาลัยมีเปิดสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว

และที่มีการเรียนการสอนอยู่เดิม ต้องการให้ปรับปรุงเนื้อหาการสอนให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของกฎหมายและสภาพสังคมในปัจจุบัน

คำสำคัญ : การรู้กฎหมาย การเข้าถึงสารสนเทศ การใช้งานสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

The objectives of this mixed method study included 1) an examination of the law literacy concerning the undergraduate students' access and use of the Computer-related Crime Act B.E. 2550, Copyright Act B.E. 2537, Copyright Act (No. 2) B.E. 2558 and Creative Commons information which has been available on the Internet, 2) a comparison of their legal awareness using such variables as sexes, fields of study, and classroom learning, and 3) an exploration of the students' needs for the instruction of legal knowledge concerning an access and use of legal information. The study sample included 549 3rd and 4th year students of the public universities in Bangkok. The key informants for qualitative data included 8 students of the universities where the law information access and use instructions were delivered and of those where the instructions were not given. The study tools were assessment forms and semi-structured interview forms, and the collected data were analyzed by frequency, mean, percentage, and standard deviation. T- test and F-test were used for testing the hypothesis, and content analysis was used for analyzing the interview data.

The findings indicated that the students' legal awareness on the copyright law No. 1 B.E. 2537 and No. 2 B.E. 2558 was at high level, while their knowledge on the Computer - related Crime Act B.E. 2550 and the Creative Commons was at the moderate level. The comparison of the knowledge on both Copyright Acts and Creative Commons showed that male and female students possessed different levels of knowledge, and the knowledge on Computer- related Crime Act B.E. 2550

and the other three Acts of the students from different subject fields was significantly different at 0.5. As for the needs for the instruction on the legal literacy connected to the access and use of legal information on Internet of the undergraduate students, it was found that the study sample became fully aware of the importance of law literacy and they proposed that the universities offer a law literacy course and make some revision on the current course contents to respond to the legal and social changes.

Keywords : Laws Literacy, Information Access, Internet, Undergraduate students

บทนำ

อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของผู้คนมากขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เห็นได้จากอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรโลกเพิ่มที่เพิ่มสูงขึ้นถึง 27% มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกถึง 3.2 ล้านล้านคนในปี 2015 (International Telecommunication Union, 2015) ในขณะที่ประเทศไทยพบว่า อัตราการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีการเติบโตซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก โดยอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตของประชากรไทยเพิ่มสูงขึ้นถึง 27.30% มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 24.6 ล้านคน (National Statistical Office, National Statistical Office, 2008; 2015) ทั้งนี้เป็นผลมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การขยายพื้นที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบไร้สายและเครือข่ายโทรศัพท์ทั่วประเทศ ทำให้ประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ สามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกและมีราคาที่ถูกลง ทำให้อัตราการขยายตัวของการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดการขยายตัวของสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวางและหลากหลายรูปแบบทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว โดยทั่วไปผู้คนใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ในการสื่อสารและเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ รวมทั้งใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ บ้านเกิด การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายแบบใยแมงมุมที่สามารถเชื่อมโยง

ได้จากทุกมุมโลกทำให้การกำกับดูแลทำได้ยาก ในหลายประเทศจึงมีหน่วยงานคอยตรวจสอบและมีกฎหมายลงโทษผู้กระทำคามผิดบนอินเทอร์เน็ต เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายชื่อ “Communication Decency Act of 1996” ที่มีบทลงโทษผู้กระทำคามผิดทั้งการเผยแพร่สื่อลามกหรือข้อความรุนแรงบนอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่กำกับดูแลการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อควบคุมและป้องกันมิให้ผู้ใดเข้าถึงหรือใช้สารสนเทศในทางที่สามารถก่อความเสียหายต่อระบบคอมพิวเตอร์ บุคคล หรือสังคม รวมทั้งให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์ผลงาน และเอื้อต่อสภาพการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นทางการในสังคมไทย

กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ได้แก่

1. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำคามผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (2007) ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำการต่อข้อมูลและระบบคอมพิวเตอร์ในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น หรือกระทบต่อความมั่นคงของสังคม เศรษฐกิจและประเทศ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะบางมาตราที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ได้แก่ มาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 11 มาตรา 14 และมาตรา 16

2. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537(1994) และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 (2015) บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิให้กับผู้สร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่ งานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานดนตรีกรรม งานศิลปกรรม งานโสตทัศนวัสดุ งานสิ่งบันทึกเสียง งานภาพยนตร์และงานแพร่เสียงแพร่ภาพยนตร์ เนื่องจากผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องใช้พลังความคิด พลังกายพลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานใด ๆ ออกมา ผู้สร้างสรรค์จึงมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย รวมถึงบทบัญญัติโทษทางกฎหมายกับผู้กระทำการที่เข้าข่ายละเมิดสิทธิ ซึ่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ได้แก่ มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 31 มาตรา 32 และมาตรา 53

3. สัญญานอนุชาติครีเอทีฟคอมมอนส์ในประเทศไทย เป็นความร่วมมือระหว่างสำนักกฎหมายธรรมนิติ สถาบันเซนจ์ฟิวชั่น (Change Fusion) และมหาวิทยาลัย

ธรรมชาติในการเป็นหน่วยงานหลักของประเทศที่ให้ความสำคัญคุ้มครองลิขสิทธิ์ของสื่อดิจิทัล เพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตได้อย่าง ถูกกฎหมาย ทำให้งานสร้างสรรค์ถูกเผยแพร่อย่างเสรีในสังคม รวมทั้งรณรงค์ให้หน่วยงาน ด้านการศึกษาของไทยใช้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ที่เหมาะสมกับงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยการอนุญาตใช้สัญญาดังกล่าวจะอยู่ในรูปแบบของเงื่อนไขที่ผู้ใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ ต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของผลงาน (Chantorn & Karee, 2008)

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงสุดที่สังคมยุคใหม่คาดหวังว่าบัณฑิตต้องมีทักษะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Pinto & Doucet, 2007) นอกจากนี้ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) กำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการเข้าถึง จัดการ ผสมผสาน ประเมินและสร้างสรรค์สารสนเทศ รวมทั้งการปฏิบัติตามคุณธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (International Society for Technology in Education, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับศึกษาในยุคปัจจุบันที่อินเทอร์เน็ตกลายเป็นแหล่งสารสนเทศขนาดมหึมาที่เผยแพร่สารสนเทศเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งจากการสำรวจ พบว่า นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นกลุ่มประชากรที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุด คือร้อยละ 87.8 (National Statistical Office, 2016) และผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการรู้กฎหมายแก่นักศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางแก่มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับในฐานะพลเมืองดีของประเทศ รวมทั้งการมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น และส่วนรวมในการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ กลุ่มสาขาวิชา และการเรียนในชั้นเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรเพศ กลุ่มสาขาวิชา และการเรียนในชั้นเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ กลุ่มสาขาวิชา และการเรียนในชั้นเรียน
5. เพื่อศึกษาความต้องการด้านการเรียนการสอนกฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แตกต่างกัน
2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แตกต่างกัน
3. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการเรียนและไม่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แตกต่างกัน
4. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2558 แตกต่างกัน

5. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 แตกต่างกัน

6. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการเรียนและไม่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 แตกต่างกัน

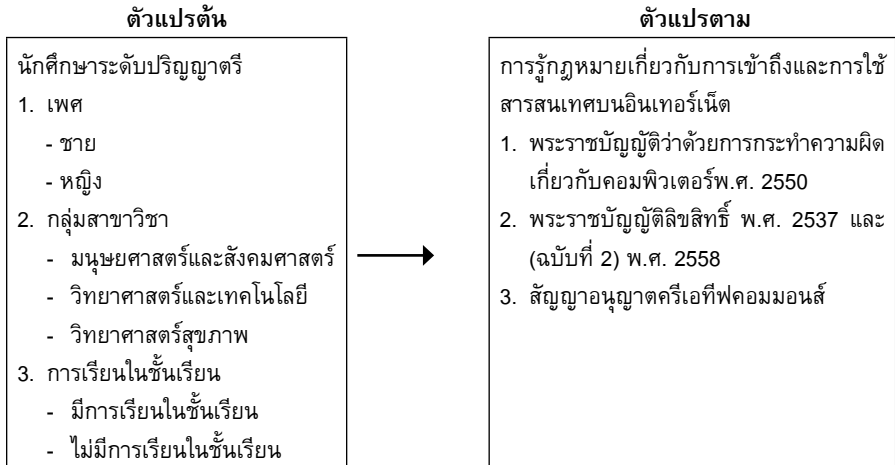
7. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แตกต่างกัน

8. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แตกต่างกัน

9. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการเรียนและไม่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรกเป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปร เพศ กลุ่มสาขาวิชา และการเรียนในชั้นเรียน ช่วงที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาความต้องการด้านการเรียนการสอนกฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 10 แห่ง รวมทั้งสิ้น 318,309 คน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และสถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (Office of the Higher Education Commission, 2016) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง จำนวน 549 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นโควตา (Quota stratified random) ได้แก่ 1) นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนในชั้นเรียนเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต จำนวน 2 แห่ง จำนวน 292 คน ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (รายวิชา มศว 141 ทักษะการรู้สารสนเทศ) และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (รายวิชา 06016226 กฎหมายและจริยธรรมทางด้านสารสนเทศ และ 90040003 ทรัพย์สินทางปัญญาไทย) (King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, 2016) และ 2) นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ไม่มีการเรียนในชั้นเรียนเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต จำนวน 2 แห่ง จำนวน 257 คน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 4 คน และมหาวิทยาลัยที่ไม่มีการเรียนในชั้นเรียนในรายวิชาดังกล่าว คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบ และแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพการใช้และการเข้าถึงสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Check list) และมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตอนที่ 2 การรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) จำนวน 40 ข้อ ได้แก่ ถูกต้องที่สุด ถูกต้อง ไม่แน่ใจ ไม่ถูกต้อง และไม่ถูกต้องเลย ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ได้ความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.22–0.84 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง

0.20–0.64 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 ส่วนแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง มีข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาที่มีการเรียนในชั้นเรียนและไม่มี การเรียนในชั้นเรียน เกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายการ เข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต จำนวน 7 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มีค่า IOC ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ โดยแจกแบบทดสอบ จำนวน 780 ชุด ได้รับแบบทดสอบที่มีคำตอบสมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์จำนวนทั้งสิ้น 549 ชุด (ร้อยละ 70.37) ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เคยตอบแบบทดสอบและสมัครใจให้สัมภาษณ์จำนวน 8 คน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบทดสอบด้วยสถิติ ค่าความถี่และค่าร้อยละ วิเคราะห์สภาพการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์การรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรด้านเพศและการเรียนในชั้นเรียนด้วยสถิติ t-test แบบ Independent เปรียบเทียบตัวแปรการรู้กฎหมายด้วยและกลุ่มสาขาวิชาด้วยสถิติ F-test และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffé's method) ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยถอดคำสัมภาษณ์แล้วนำมาจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นที่สัมพันธ์กับความมุ่งหมายของการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการด้านการเรียนการสอนกฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ตอบแบบทดสอบจำนวน 549 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 350 คน (ร้อยละ 63.8) ศึกษาในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 225 คน (ร้อยละ 41.1) และไม่มีการเรียนกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึง จำนวน 341 คน (ร้อยละ 62.1) ส่วนสภาพการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลา 20.01 น.–

24.00 น. จำนวน 373 คน (ร้อยละ 67.9) ระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ระหว่าง 5–8 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 254 คน (ร้อยละ 46.4) วัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก คือ เพื่อความบันเทิง ($\bar{x}$ = 4.44) กิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก คือ ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ($\bar{x}$ = 4.19) การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตนอกจากการเรียนในชั้นเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก คือ การรับรู้จากสื่อสังคมออนไลน์ ($\bar{x}$ = 3.79)

2. การรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.52) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่นักศึกษามีการรู้กฎหมาย ในระดับมาก ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ($\bar{x}$ = 3.84) และมีการรู้กฎหมาย ในระดับปานกลาง ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ($\bar{x}$ = 3.29) และสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ ($\bar{x}$ = 3.43)

3. การเปรียบเทียบการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ กลุ่มสาขาวิชา และการเรียนในชั้นเรียนพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีเพศต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการรู้กฎหมายมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และนักศึกษาที่มีการเรียนในชั้นเรียนและไม่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 โดยนักศึกษาที่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีการเรียนในชั้นเรียน

4. การเปรียบเทียบการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปรเพศ กลุ่มสาขาวิชา และการเรียนในชั้นเรียนพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีเพศต่างกันมีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 โดยนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการรู้กฎหมายมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และนักศึกษาที่มีการเรียนและไม่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 โดยนักศึกษาที่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีการเรียนในชั้นเรียน

5. การเปรียบเทียบการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร เพศ กลุ่มสาขาวิชา และการเรียนในชั้นเรียนพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีเพศต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8 โดยนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการรู้กฎหมายมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาที่มีการเรียนและไม่มีการเรียนในชั้นเรียน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9 โดยนักศึกษาที่มีการเรียนในชั้นเรียนมีการรู้กฎหมายมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีการเรียนในชั้นเรียน

6. ความต้องการด้านการเรียนการสอนกฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า นักศึกษามีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ของการรู้กฎหมายดังกล่าวในการศึกษาและชีวิตประจำวัน และต้องการให้มีการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต โดยเปิดสอนเป็นรายวิชาเฉพาะและเป็นรายวิชาบังคับ เนื้อหาการสอนมีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายและสภาพสังคมในปัจจุบัน วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือการยกตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันและใช้สื่อการสอนที่เป็นภาพอินโฟกราฟิกเพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ นอกจากนี้ แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวนอกห้องเรียนที่นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้า ได้แก่ เว็บไซต์ เว็บไซต์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญาและเฟซบุ๊ก

อภิปรายผล

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครมีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันนักศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก เนื่องจากมีสัญญาณไวไฟและสัญญาณ 3G/4G ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานครและภายในมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาสามารถแสวงหาความรู้ต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต รวมทั้งเข้าถึงระบบสารสนเทศต่าง ๆ ของห้องสมุดและมหาวิทยาลัยได้โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประกอบกับนักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตในการศึกษาค้นคว้าหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษา สอดคล้องกับผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่พบว่า นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นกลุ่มประชากรที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 87.8 (National Statistical Office, 2016) นอกจากนี้ นักศึกษาใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารมากที่สุด (Eiamrit, 2016) ซึ่งได้แก่ Facebook, Line และ Instagram ที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมายในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง และข้อมูลเหล่านั้นสามารถวนเวียนย้อนกลับมาให้รับรู้หลายครั้งจากการแชร์บนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการแพร่ข่าวสารซ้ำ ๆ หรือเรื่องเดียวกันบ่อย ๆ จะกระตุ้นการรับรู้ตามธรรมชาติของบุคคล ทำให้นักศึกษา

รับรู้ เกิดการตอบสนอง สนใจ ทำความเข้าใจและแปลความหมายจนเกิดเป็นความรู้และประสบการณ์ในตัวบุคคล (Samrong, 2008) การรับรู้ถึงผลกระทบของการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์หรือการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องเอาใจใส่และหลีกเลี่ยงการกระทำความผิดกฎหมาย ประกอบกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่เน้นการเคารพผลงานของผู้อื่นไม่ลอกเลียนหรือนำมาอ้างเป็นผลงานของตนเอง ทำให้นักศึกษามีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมากกว่าการเผยแพร่จากสื่อเดิมหรือสื่อสาธารณะ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Othakanon (2012) ที่พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูงแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jalemrut & Phipathananunth (2008) Suvanwak (2012) และ Lowsawadanan (2013) ที่พบว่า นักศึกษามีการรับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวศึกษาในช่วง พ.ศ. 2551-2556 ซึ่งบริบทการใช้อินเทอร์เน็ต ด้านข้อมูลข่าวสารแตกต่างกับปัจจุบัน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐบาลและเอกชนเกี่ยวกับกฎหมายใหม่ คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 จึงทำให้นักศึกษาตื่นตัวและให้ความสนใจกับเรื่องดังกล่าวมากขึ้น จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตผ่านอินเทอร์เน็ต โดยผ่านสื่อสาธารณะและเครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นสื่อที่นักศึกษาและประชาชนเข้าถึงได้มากที่สุด เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับดังกล่าว

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยต้องมีการค้นคว้าข้อมูลทำผลงานทางวิชาการ เช่น รายงาน โครงการ สารนิพนธ์ ผลิตภัณ์ เป็นต้น ซึ่งต้องนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ด้วยผลงานทุกชิ้นถูกสร้างขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคลล้วนมี “ลิขสิทธิ์” จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาต้องมีความตระหนักถึงการเคารพสิทธิ์ในผลงานของผู้อื่น หลีกเลี่ยงการกระทำอันถือเป็นการ “ลอกเลียนวรรณกรรม (Plagiarism)”

นอกจากนี้ บางมหาวิทยาลัยมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ เช่น รายวิชา มศว 141 ทักษะการรู้สารสนเทศ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รายวิชา 06016226 กฎหมายและจริยธรรมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นต้น ทำให้นักศึกษามีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 มากขึ้น ผลการวิจัยนี้แตกต่างกับงานวิจัย ของ Khemthong (2006) และ Ungkarud (2011) ที่พบว่านักศึกษามีความตระหนักรู้ต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในระดับปานกลางและระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทของเวลาที่ ทำวิจัยแตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาในยุคปัจจุบันมีการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ ในการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตจากเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้น

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครมี การรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มีลักษณะเป็นข้อกฎหมายที่มีเนื้อหาหนักและค่อนข้าง ยากต่อการจดจำ อีกทั้งลักษณะภาษาทางกฎหมายที่ยากต่อการที่นักศึกษาจะตีความให้ ชัดเจนได้ ซึ่งบางมาตราต้องมีการค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาใจความได้ อย่างชัดเจน เช่น ความหมายของ “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 3 “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายความว่า “ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใด บรรดาที่อยู่ในระบบ คอมพิวเตอร์ ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ และให้หมายความรวมถึง ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย” ดังนั้น เมื่อนักศึกษาต้องการทราบความหมายของคำว่า “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ต้องไปอ่านคำ นิยามในกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงจะทราบความหมายที่ชัดเจนของ “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” เป็นต้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jalernrat & Phipathananunth (2008) Suvanwak (2012) และ Lowsawadanan (2013) ที่พบว่า นักศึกษามีการรับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ใน ระดับปานกลางและ Othakanon (2012) ที่พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากบริบทด้านช่วงเวลา สภาพแวดล้อม และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแตกต่างกัน

จึงทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้อาจารย์ผู้สอนควรมีการปรับปรุงรูปแบบการสอนรายวิชากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตให้มีความน่าสนใจและง่ายต่อการจดจำมากขึ้น เนื่องจากภาษาของกฎหมายที่ต้องมีการตีความและมีเนื้อหาหมก ยากต่อการจดจำ โดยการสรุปเนื้อหาให้อยู่ในรูปแบบของอินโฟกราฟฟิค และการเชื่อมโยงกฎหมายเข้ากับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้นักศึกษาสามารถจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครมีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์เป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย ทั้งที่เริ่มนำมาใช้ในตั้งแต่ พ.ศ. 2552 เป็นลำดับที่ 51 ของโลกโดยความร่วมมือของบริษัสำนักกฎหมายธรรมชาติสถาบันเซนจ์พิวชั่น และสถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Thorne, 2009) แต่ประชาชนทั่วไปยังรู้จักน้อยมาก เนื่องจากไม่เป็นการดำเนินการโดยภาครัฐอย่างเต็มตัว ประกอบกับการประชาสัมพันธ์อยู่ในวงแคบ ถึงแม้ว่าปัจจุบันบุคคลหน่วยงานและสถาบันการศึกษานำสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์มาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้นก็ตาม สัญลักษณ์ของสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์มีลักษณะเป็นภาพ ถึงแม้ง่ายต่อการจดจำ แต่มักเป็นภาพขนาดเล็กปรากฏอยู่ด้านล่างสุดของเว็บไซต์จึงทำให้ผู้ชมไม่สังเกตเห็นหรือเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์เป็นเพียงข้อตกลงที่เจ้าของผลงานต้องการเผยแพร่ผลงานของตนให้สาธารณชนนำไปใช้ได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด แต่หากมีการละเมิดต้องใช้กฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ จัดการกับผู้ละเมิด จึงทำให้นักศึกษาละเลย ไม่ให้ความสนใจกับสัญญาอนุญาตดังกล่าวหรือคิดว่าไม่ใช่กฎหมายที่ต้องปฏิบัติตาม จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยควรมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์โดยสอดแทรกในรายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ให้แพร่หลายมากขึ้น

3. นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันการรู้

กฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นของประชาชนที่ต้องรู้กฎหมายโดยไม่จำกัดว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ดังบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐ (ความเสมอภาค) ที่ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” ดังนั้นเพศชายและเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเข้าถึงกฎหมาย (Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2007, 2007) ดังนั้น ไม่ว่าเพศชายและเพศหญิงต่างจำเป็นต้องมีการรู้กฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำความผิด อีกทั้งอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรีโดยไม่จำกัดเพศและอายุ ทำให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียมจึงทำให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีเพศต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 รวมทั้งสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jalernrat & Phipathananunth (2008) Othakanon (2012) Khemthong (2006) และ Ungkarud (2011) ที่พบว่า ปัจจัยเพศ ไม่ส่งผลต่อการรู้กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cronan; Foltz & Jones (2006) Suwanvaree (2000) Suvanwak (2012) Khemthong (2006) Vinitcharoen (2008) และ Ungkarud (2011) ที่พบว่าปัจจัยเพศส่งผลต่อการรู้กฎหมาย

4. นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการรู้กฎหมายมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ทั้งนี้เนื่องจากบริบทด้านเนื้อหาและการเรียนการสอนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแตกต่างกับกลุ่มสาขาวิชาอื่นโดยกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเน้นให้นักศึกษาสามารถประยุกต์วิทยาการและเทคโนโลยีในการประดิษฐ์คิดค้น เพื่อสร้างสรรค์ผลงานอันเป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ทำให้นักศึกษาต้องสนใจและเรียนรู้กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์มากกว่ากลุ่มสาขาวิชาอื่น

5. นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการเรียนในชั้นเรียนมีการรู้กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีการเรียนในชั้นเรียนมีการรู้กฎหมายมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีการเรียนในชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการที่มหาวิทยาลัยมีการเรียนการสอนกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตจะส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนให้มีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมาย (Inthuyod, 2013) ดังเช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการจัดการสอนรายวิชา SWU 141 ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และในรายวิชาเลือกของนักศึกษาสาขาสารสนเทศศึกษา ชั้นปีที่ 2 รวมถึงสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีการจัดการสอนรายวิชา 06016226 กฎหมายและจริยธรรมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 03086006 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เนื้อหาการสอน ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ (King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, 2016; Srinakarinwirot University, 2017) ทำให้นักศึกษาที่เคยเรียนในรายวิชาดังกล่าวเกิดความรู้ ความจำ และประสบการณ์ ซึ่งทำให้เกิดการรับรู้ของบุคคล (Kathawanich, 2007) จึงทำให้นักศึกษาที่มีการเรียนในชั้นเรียนมีการรู้กฎหมายดังกล่าวมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีการเรียนในชั้นเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suvanwak (2012) ที่พบว่า นักศึกษาที่เคยเรียนเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต มีความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตมากกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเรียน และ Jongsermtrakoon (2013) ที่พบว่า หลังจากที่นักศึกษาได้เรียนเกี่ยวกับจริยธรรมทางสารสนเทศ นักศึกษาสามารถทำคะแนนแบบวัดการรับรู้จริยธรรมทางสารสนเทศได้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jalertrat & Phipathananunth (2008) และ Lowsawadanan (2013) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการเรียนในชั้นเรียนไม่ส่งผลต่อความรู้อย่างไรเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เนื่องจาก พ.ศ. 2556 นั้นพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้ถูกประกาศใช้มาแล้วเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว มีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต ตัวอย่างเช่น เว็บไซต์ iT24Hrs ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการกระทำความผิดพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ

คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (IT24hrs, 2015) เป็นต้น ทำให้นักเรียนและนักศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายจากสื่อต่าง ๆ มาแล้วพอสมควร ทำให้การรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยควรมีการเปิดสอนรายวิชาเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต รวมทั้งประชาสัมพันธ์หรือจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตแก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงและใช้สารสนเทศในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- Chantorn, K.,& Karee, J. (2008, January-June). Creative commons: an alternate creativity on the Internet. **Rangsit Information**. (In Thai). 14(1): 23-31.
- Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2007. (2007, August 24). **Government Gazette**. (47) KOR, pp. 1-127.
- Cronan, P.; Foltz, B.,& Jones, W. (2006). Piracy, computer crime, and IS misuse at the university. **Communications of the ACM**, 49(6), 84-90. Retrieved 20 February 2016, from <http://dx.doi.org/10.1145/1132469.1132472>
- Eiamrit, W. (2016). Online social networks behavior and ethic of students in Burapha University. **Humanities and Social Science Journal**, (In Thai),24(46), 101-117.
- Hendricks, K. (2013). **An empirical investigation of internet piracy among college**. Dissertation, M.S. Texas: Texas A&M University-Commerce. Retrieved 29 August 2015, from <http://search.proquest.com/docview/1369008496?accountid=44800>
- International Society for Technology in Education. (2007). **ISTE standards students**. Retrieved 26 October 2014, from https://www.iste.org/docs/pdfs/20-14_ISTE_standards-S_PDF.pdf
- International Telecommunication Union. (2015). **The World in 2016: ICT facts and figures**. Retrieved 16 March 2016, from <http://www.itu.int/en/ITU-D/>

Statistics/Documents/facts/ICTFactsFigures2015.pdf

- Inthuyod, N. (2013). **General psychology**. (In Thai). Bangkok: Chulalongkorn University.
- IT24hrs. (2015). **Get to know Computer-related Crime Act B.E 2550**. Retrieved 30 April 2015, from <https://www.it24hrs.com/2013/statute-offense-compute-crime-2550>
- Jalernrat, S., & Phipathananunth, C. (2008). **Knowledge and interest in computer related offences of undergraduate computer science students in private university in Bangkok**. (In Thai). Bangkok: University of the Thai Chamber of Commerce.
- Jongsermtrakoon, S. (2013). **The development of a group investigation learning system on open educational resources for digital literacy and awareness of information ethics of student teachers**. (In Thai). Thesis, of Master of Education (Educational Technology and Communications). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Kathawanich, T. (2007). **General psychology**. (In Thai). Bangkok: Se-Ed Ucation.
- Khemthong, S. (2006). **Students' awareness attitudes and practices towards intellectual property violations on the Internet**. (In Thai). Thesis, of Master of Arts (Journalism). Bangkok: Chulalongkorn University.
- King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. (2016). **Course information**. Retrieved 28 May 2017, from http://www.reg.kmitl.ac.th/public/search_subject_idfree_show.php
- Lowsawadan, R. (2013). **Research project: Ethics recognition and information technology law of vocational certificate and high vocational certificate students, Department of Commerce at Nakhonratchasima Technical College**. (In Thai). Bangkok : King Mongkut's University of Technology Thonburi.

- National Statistical Office. (2008). **The 2008 household Survey on the use of information and communication technology**. Retrieved 24 September 2014, from <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/survey/IctHRep51.pdf>
- _____. (2015). **The 2015 household survey on the use of information and communication technology**. Retrieved 24 March 2016, from <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/ictth58.pdf>
- _____. (2016). **The 2016 household survey on the use of information and communication technology**. Retrieved 10 May 2017, from http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/ictth_report_59.pdf
- Office of the Higher Education Commission. (2016). **Higher education statistic**. Retrieved 21 February 2016, from <http://www.info.mua.go.th/information/index.php?>
- Othakanon, L. (2012, September-December). Factors affecting compliance behavior of Computer Crime Act B.E. 2550 of Valaya Alongkorn Rajabhat University students. (In Thai). **Research and Development Journal**, 8(3): 101-120.
- Pinto, M. & Doucet, A. (2007). An academic portal for higher education information literacy: The e-COMS Initiative. **The Journal of Academic Librarianship**, 33, 604-611.
- Samrong, A. (2008). **Psychology of marketing and consumer**. (In Thai). 2nd ed. Bangkok: Department of Psychology, Ramkhamhang University.
- Srinakarinwirot University. (2017). **Innovative Learning Center. General education courses**. Retrieved 26 June 2017, from <http://ilc.swu.ac.th/Default.aspx?tabid=6974>
- Suvanwak, L. (2012). **Privacy violation behaviors of Ramkhamhang University students in using online social networks**. (In Thai). Thesis, Master of Arts (Mass Communication Technology). Bangkok: Ramkhamhang University.

- Suwanvaree, N. (2000). **Moral behavior of graduate students on Internet network.** (In Thai). Dissertation, Ed.D. (Education Technology). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University.
- Thorne, M. (2009). **Barriers to sharing lowered by Creative Commonslicenses in Thailand.** Retrieved 14 June 2017, from <http://creativecommons.org/press-releases/entry/13723>
- Ungkarud, O. (2011). **Attitudes and behaviors to use web board for download violate copyright movies.** (In Thai). Thesis, M.A. (Communication). Bangkok:Graduate School, Dhurakij Pundit University.
- Vinitcharoen, P. (2008). **Kasetsart University student's comprehensive knowledge on the Copyright Act 1994 and the decision to buy the music compact disc at BangKhen Campus.** (In Thai). Thesis, M.A. (Development Social Sciences). Bangkok: Kasetsart University